

DECIZIE

24 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas, Mariana Pitic
Luiza Gafton, Ion Druță

examinând recursul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Cadima Com”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe acțiuni „Mărculești Combi” împotriva societății cu răspundere limitată „Lux-SP”, Societății cu răspundere limitată „Cadima Com”, intervenient accesoriu Baroncea Radu, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, repunerea părților în poziția inițială și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2017, prin care a fost menținută hotărârea Judecătoria Basarabeasca din 10 august 2016,

c o n s t a t ă :

La 23 decembrie 2015 SA „Mărculești-Combi” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Lux-SP”, SRL „Cadima Com” cu privire la declararea nulității relative a contractului de vânzare-cumpărare nr. 10004 din 20 octombrie 2015 a imobilelor cu nr. cadastrale xxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxx.xxx.xx, încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com” și a contractului de vânzare-cumpărare nr. 4445 din 14 septembrie 2015 a imobilului cu nr. cadastral xxxxxxx.xxx.xx, încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com” cu repunerea părților în poziția anterioară încheierii contractelor.

În motivarea cererii, reclamantul a indicat că la data de 07 aprilie 2015, SA „Mărculești-Combi” a încheiat cu SRL „Lux-SP” contractul de vânzare-cumpărare nr. 19, care a avut drept obiect vânzarea-cumpărarea nutrețurilor combinate pentru păsări (de tip Start, Rost 1, Rost 2 și Finiș). Începând cu data de 10 aprilie 2015, SRL „Lux-SP” a comandat prima livrare de marfa, conform anexei nr. 1 la contract, în care au fost specificate tipurile de nutreț, indicii calitativi și prețul stabilit la data semnării contractului.

De asemenea, reclamantul a indicat că din motive necunoscute, SRL „Lux-SP” a refuzat să-și onoreze obligațiile contractuale de achitare a prețului

nutrețurilor livrate, deși a semnat facturile fiscale eliberate de reclamant. Ultima livrare a mărfii a avut loc la 16 septembrie 2015, însă pînă la data depunerii prezentei acțiuni SRL „Lux-SP” nu a achitat datoria formată în sumă de X lei.

Indică SA „Mărculești-Combi” că la data de 05 octombrie 2015 a înaintat o pretenție către SRL „Lux-SP” prin care a solicitat achitarea datoriei totale, propunând totodată soluționarea pe cale extrajudiciară a litigiului apărut. Pretenția a fost recepționată de către pârât la data de 09 octombrie 2015, însă datoria formată nu a fost lichidată.

Reclamantul menționează că la data de 21 octombrie 2015 SA „Mărculești-Combi” a depus o acțiune în judecată, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de X lei, iar la data de 02 noiembrie 2015, prin încheierea Judecătorei Basarabeasca a fost admis demersul de aplicare a măsurilor de asigurare a acțiunii, fiind eliberat titlu executoriu în vederea aplicării sechestrului asupra conturilor bancare ale pîrîtului.

Astfel, indică că după verificarea detaliată a solvabilității debitorului SRL „Lux-SP” de către executorul judecătoresc, s-a constatat că SRL „Lux-SP”, în scopul eschivării de la plata datoriei, cu rea-credință și-a înrăutățit intenționat situația sa materială. În acest sens, imediat după recepționarea somației de achitare a datoriei, SRL „Lux-SP” a înstrăinat bunul imobil cu nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 4445 din 14 septembrie 2015, iar la data de 20 octombrie 2015, pârâtul a mai înstrăinat bunurile imobile cu numerele cadastrale xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 10004.

Afirmă SA „Mărculești-Combi” că reaua-credință a pârîtului se demonstrează atât prin înstrăinarea de urgență a bunurilor sale după primirea somației de achitare, cât și prin calitatea cumpărătorului - parte a contractelor de vânzare-cumpărare. Astfel, calitatea de cumpărător în contractele contestate a imobilelor nominalizate a avut-o SRL „Cadima Com”, însă, potrivit datelor din extrasul din Registrul de Stat al persoanelor juridice, cât și din informația Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, administratorul SRL „Lux-SP” este Pojița Cornel Emilian, iar administrator al SRL „Cadima Com” - Pojița Serghei Emilian.

Prin urmare, este evident că ambii reprezentanți ai părților contractante se află în raporturi strânse de rudenie, fapt care demonstrează și mai mult scopul ilegal al contractelor de vânzare-cumpărare, prin care se urmărește lichidarea de urgență a bunurilor care pot fi urmărite de creditorii chirografari, inclusiv, de reclamantă.

Susține reclamantul că întrucât SA „Mărculești-Combi” are un interes legitim, care rezultă din dreptul subiectiv de executare a creanței sale contractuale în sumă de X lei, aceasta nefiind garantată de pîrîta care neglijează numeroasele adresări ale reclamantei și refuză de a-și executa obligațiile sale, întreprinzând acțiuni culpabile în urma cărora este amenințat de insolvabilitate sau își agravează solvabilitatea existentă, în temeiul art. 598-599 Cod civil, societatea reclamantă își exercită drepturile sale pe calea acțiunii oblice în vederea declarării de către instanța de judecată a nulității contractelor sus-menționate.

Ulterior, SA „Mărculești-Combi” a depus cerere de concretizare a pretențiilor prin care a solicitat declararea nulității relative a contractului de vânzare-cumpărare nr. 10004 din 20 octombrie 2015 a imobilelor cu următoarele numere cadastrale: xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com”, declararea nulității relative a contractului de vânzare-cumpărare nr. 4445 din 14 septembrie 2015 a imobilului cu nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com”, repunerea părților în pozițiile anterioare semnării contractelor și încasarea în mod solidar din contul părților a sumei de X lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Basarabeasca din 10 august 2016, cererea de chemare în judecată depusă de administratorul SA „Mărculești-Combi” – Donțu Anatolie către „Cadima Com” SRL și intervenientul accesoriu din partea părților Baroncea Radu privind declararea nulității relative a contractului de vânzare-cumpărare nr.10004 din 20.10.2015 a imobilelor cu nr. cadastrale xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx încheiat între SRL „Lux SP” și SRL „Cadima Com”, declararea nulității relative a contractului de vânzare-cumpărare nr.4445 din 14.09.2015 a imobilului cu nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx, încheiat între SRL „Lux SP” și SRL „Cadima Com”, repunerea părților contractelor de vânzare-cumpărare nr.10004 din 20.10.2015 și nr.4445 din 14.09.2015 în pozițiile anterioare semnării contractului, încasarea de la părți a sumei de X lei cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat, a fost admisă.;

- S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr. 10004 din 20.10.2015 a imobilelor cu următoarele numere cadastrale: xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, xxxxxxxx.xxx.xx, încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com”.;

- S-a declarat nul contractul de vânzare-cumpărare nr. 4445 din 14.09.2015 a imobilului cu nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com”.;

- S-au repus părțile contractelor de vânzare-cumpărare nr.10004 din 20.10.2015 și nr.4445 din 14.09.2015 în pozițiile anterioare semnării contractelor.;

- S-a încasat în mod solidar de la SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com” în folosul reclamantului „Mărculești-Combi” SA X lei pentru achitarea taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.;

- S-a încasat în mod solidar de la SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com” în beneficiul statului X lei cu titlu de taxă de stat (f.d.215-216, f.d.226-f.d.231, volumul I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2017, s-a respins cererea de apel înaintată de SRL „Lux-SP” și cererea de alăturare la apel depusă de SRL „Cadima Com” și s-a menținut hotărârea Judecătorei Basarabeasca din 10 august 2016 (f.d.48, f.d.49-f.d.57, volumul II).

Nefiind de acord cu decizia menționată, la 19 iulie 2017 SRL „Cadima Com” a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2017 și a hotărârii Judecătorei Basarabeasca din

10 august 2016, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare, recurentul a indicat că contractele de vânzare-cumpărare sunt perfect legale, iar decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale și neîntemeiate, pe motiv că au fost emise cu aplicarea eronată a normelor de drept material, iar probele anexate la materialele cauzei au fost apreciate arbitrar.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 29 mai 2017 (f.d. 58 vol. II), cât și faptul că la materialele cauzei lipsesc careva probe ce ar demonstra momentul comunicării acesteia, recursul înaintat de SRL „Cadima Com” se consideră declarat în termen.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 noiembrie 2017 recursul declarat de SRL „Cadima Com” a fost considerat admisibil.

La 16 ianuarie 2018 intimatul SA „Mărculești-Combi” a prezentat referință, solicitând respingerea recursului.

Examinând argumentele invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat, care urmează a fi respins, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC *„instanța de recurs după ce examinează recursul este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs”*.

Studiind materialele dosarului, Colegiul consideră că decizia instanței de apel este legală, fiind emisă cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural.

Colegiul reține că instanța de apel justificat și întemeiat a constatat următoarele circumstanțe de fapt și de drept relevante pentru soluționarea prezentului litigiu, și anume:

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 07 aprilie 2015, între SA „Mărculești-Combi” și SRL „Lux-SP” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 19, obiectul căruia l-a constituit vânzarea-cumpărarea nutrețurilor combinate de tip start, Rost 1, Rost 2 și Finiș, la prețul coordonat de părți la momentul livrării (f.d. 5-9).

În perioada 07 aprilie 2015 - 21 octombrie 2015, SA „Mărculești-Combi” a livrat către SRL „Lux-SP”, nutrețuri în valoare totală de X lei, care la data de 05.10.2015 înregistra o datorie față de SA „Mărculești-Combi” în mărime totală de X lei, fapt confirmat prin actul de verificare a decontărilor reciproce (f.d. 10-12). La data de 21.10.2017 invocă reclamantul datoria SRL „Lux-SP” față de reclamant constituia X lei.

La 05 octombrie 2015, SA „Mărculești-Combi” a expediat în adresa SRL „Lux-SP” o pretenție, prin care a solicitat achitarea datoriei în mărime de X lei în

termen de 5 zile de la data primirii somației, somația respectivă fiind recepționată de SRL „Lux-SP” la data de 09.10.2015 (f.d. 14-15).

Ulterior, S.A. „Mărculești-Combi” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Lux-SP” prin care a solicitat încasarea datoriei restante și a cheltuielilor de judecată (f.d. 16-18).

La data de 14 septembrie 2015, între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com”, a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare a bunului imobil - încăperea nelocativă cu modul de folosință - „clădire de producere”, situată în raionul Basarabeasca, satul Sadaclia, cu suprafața totală de 221,40 m.p., cu nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx, la prețul de X lei (f.d. 80-82).

Prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 10004 din 20 octombrie 2015, încheiat între SRL „Lux-SP” și SRL „Cadima Com”, pârîta SRL „Lux-SP” a vândut bunurile imobile amplasate în r-ul Basarabeasca, s. Sadaclia, și anume: construcție cu modul de folosință - „clădire de producere”, cu suprafața totală de 311,9 m.p., nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx; construcție cu modul de folosință - „clădire de producere”, cu suprafața totală de 1 052,05 m.p., nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx; construcție cu modul de folosință - „clădire de producere”, cu suprafața totală de 1 047,4 m.p., nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx și construcția cu modul de folosință - „clădire de producere”, cu suprafața totală de 308,9 m.p., nr. cadastral xxxxxxxx.xxx.xx, la prețul total de X lei (f.d. 83-89).

Colegiul, analizând legalitatea contractelor menționate, reține că potrivit art. 599 alin. (1) Cod civil al RM „Creditorul a căruia creanță este certă, lichidă și exigibilă poate, în numele debitorului său, exercita drepturile și acțiunile acestuia în cazul în care debitorul, în dauna creditorului, refuză sau omite să le exercite.”

În conformitate cu prevederile art. 216 Cod civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută). Actul juridic poate fi declarat nul, în temeiurile prevăzute de prezentul cod, de către instanța de judecată sau prin acordul părților (nulitate relativă).

Potrivit prevederilor art. 217 Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părți a actului lovit de nulitate. Acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă.

Conform art. 221 alin. (1) Cod civil, actul juridic încheiat fără intenția de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

Astfel, reieșind din conținutul normelor legale enunțate Colegiul ajunge la concluzia că SA „Mărculești-Combi” a fost în drept să înainteze prezenta acțiune în instanța de judecată, ori, la judecarea cauzei s-a stabilit că, la data înstrăinării bunurilor de către SRL „Lux-SP”, aceasta avea o creanță certă, lichidă și exigibilă față de SRL „Lux-SP”. Prin urmare, argumentul recurentului precum că SA „Mărculești-Combi” nu este în drept să solicite declararea nulității contractelor contestate, sunt neîntemeiate în virtutea faptului că la judecarea cauzei s-a stabilit cu certitudine lezarea drepturilor patrimoniale ale SA „Mărculești-Combi” prin contractele de vânzare-cumpărare contestate.

Totodată, Colegiul reține că din sensul normelor de drept citate rezultă că sunt lovite de nulitate absolută actele juridice încheiate fără intenția de a produce

efecte juridice (actul juridic fictiv), deoarece în cazul acestui act lipsește intenția de a da naștere, modifica, sau stinge drepturi și obligații civile. Actele juridice fictive au menirea să creeze o aparență juridică pentru terți și implică o neconcordanță intenționată între voința reală și voința declarată, această neconcordanță are ca scop amăgirea terților. Manifestarea de voință în cazul actului juridic fictiv este falsă și are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creînd aparența existenței actului juridic în realitate. Aceste acte se încheie cu scopul de a ocoli unele dispoziții legale imperative, inclusiv, fraudarea fiscoului sau a creditorilor, ascunderea față de public a anumitor operații juridice etc.

Potrivit art. 753 Cod civil, prin contractul de vânzare-cumpărare, o parte (vânzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părți (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul și să plătească prețul convenit. Vânzătorul se obligă să remită, concomitent cu predarea bunului, documentele referitoare la bun, prevăzute de lege, dacă în contractul de vânzare-cumpărare nu este prevăzut altfel. Dacă prețul nu este indicat direct în contractul de vânzare-cumpărare, părțile pot conveni asupra modului de determinare a lui.

Pe cale de consecință, Colegiul conchide că pentru a aprecia valabilitatea contractelor de vânzare-cumpărare, este necesar de stabilit respectarea condițiilor de valabilitate de fond și de formă la data încheierii sale.

În materia de drept civil, prin condițiile de valabilitate a contractului se înțeleg toate cerințele stabilite de lege sau de părți pentru valabilitatea actului juridic civil. În cazul când nu sunt întrunite aceste condiții, actul nu poate exista sau dacă există nu este valabil. Condițiile esențiale pentru valabilitatea oricărui act juridic civil se împart în condiții de fond și de formă. Cerințele cu privire la consimțământ, capacitate, obiect și cauză reprezintă condiții de fond, iar cele ce se referă la modalitatea de exteriorizare a manifestării de voință, cum este cerința autentificării, sunt condiții de formă.

Reieșind din cele expuse, cauza actelor juridice civile încheiate - contractele de vânzare-cumpărare, adică obiectivul final urmărit la încheierea acestora, ce constituie condiția esențială a actului juridic civil nu este valabilă, este ilicită, pe motiv că prin perfectarea acestora, SRL „Lux-SP” a urmărit obținerea unor foloase patrimoniale prin excluderea imobilelor litigioase de sub urmărire în scopul evitării recuperării datoriei de către SA „Mărculești-Combi”.

Potrivit art. 195 Cod Civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice și juridice a voinței îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile.

Conducându-se de norma menționată Colegiul, atestă că în speță lipsește și unul din elementele definatorii ale actului juridic și anume intenția de a da naștere, modifica sau stinge drepturi și obligații civile. Or, manifestarea de voință din partea SRL „Lux-SP” la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a avut drept scop inducerea în eroare a altor persoane, creînd aparența actului juridic în realitate, în scopul evitării executării silite asupra bunurilor în cauză.

Respectiv, SRL „Lux-SP” la încheierea contractelor contestate a acționat cu rea-credință urmărind scopul de a înșela creditorul SA „Mărculești-Combi”.

Prin urmare, Colegiul conchide că, încheierea contractelor de vânzare-cumpărare nu întrunește condițiile de fond ale actului juridic civil - obiectul

contractului de vânzare-cumpărare și cauza contractului, adică condițiile de valabilitate ale actului juridic încheiat, fapt ce denotă că, contractele de vânzare-cumpărare sunt fictive și respectiv sunt lovite de nulitate absolută în condițiile art. 221 Cod civil.

Având în vedere cele menționate Colegiul, ajunge la concluzia că instanțele inferioare corect au apreciat temeinicia pretențiilor cu privire la anularea contractelor de vânzare-cumpărare și repunerea părților pe poziția inițială. La fel, Colegiul conchide că și restul pretențiilor au fost apreciate corespunzător, acestea fiind subsecvente celor de anulare a contractelor de vânzare-cumpărare și repunerea părților pe poziția inițială.

Reieșind din cele expuse mai sus, recursul declarat de SRL „Cadima Com” urmează a fi respins, iar decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2017 și hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 10 august 2016 fiind legale și întemeiate, urmează a fi menținute.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Cadima Com”.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2017 și hotărârea Judecătoriei Basarabeasca din 10 august 2016, emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe acțiuni „Mărculești Combi” împotriva Societății cu răspundere limitată „Lux-SP”, Societății cu răspundere limitată „Cadima Com”, intervenient accesoriu Baroncea Radu, cu privire la declararea nulității contractelor de vânzare-cumpărare, repunerea părților în poziția inițială și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Luiza Gafton

Ion Druță